

Za rytířem a sopečným magmatem na Doubravku do Teplic

GPS souřadnice: 50.6416169, 13.8385717

Praktické informace

Délka trasy: 4–5 km

Obtížnost: Středně těžká trasa pro všechny děti od 5 let. Část vede do mírného kopce. Nejprve se jde městem, pak po lesních cestách, projedou jen terénní kočárky. Pejsky můžete vzít s sebou, ale budou muset být na vodítku. Cestu si lze v závěrečné části zkrátit autobusem.

Vzdálenost od Prahy a jak se tam dostat: 100 km ujedete za hodinu. Dáte se po E 55 směr na Ústí nad Labem, na sjezdu 64 sjedete směr Teplice.

Parkování: Vypněte motor v uličkách poblíž Zeyerova náměstí a Hadích lázní.

Botanická zahrada (<https://www.botanickateplice.cz>)

Otvírací doba: ÚT–NE

leden–březen + říjen–prosinec: 9.00–17.00

duben–květen + září: 9.00–18.00

červen–srpen: 9.00–19.00

Vstupné: Dospělí: 120 Kč, snížená cena: 85 Kč, rodinné vstupné (2 + 2): 340 Kč

Hvězdárna (<https://hapteplice.cz/hvezdarna/>)

Vstupné: dospělí: 80 Kč, snížená cena: 40 Kč, rodinné vstupné (2 + 2): 180 Kč

Hrad Doubravka (<https://www.hrad-doubravka.cz/>)

Otvírací doba:

duben–říjen so + ne 10.00–16.00

červenec–září so + ne 10.00–16.00

st 16.00–18.00

Vstupné:

Hrad: do 15 let 50 Kč, od 15 let 100 Kč, vyhlídková věž: 30 Kč, zbrojnice: 50 Kč

WC: U Hadích lázní, v muzeu a Botanické zahradě (pouze při návštěvě).

Možnost občerstvení: kiosek na Doubravce.

Nejbližší další výlet agentury Velká dobrodružství: Teplice – okruh v centru, Litoměřice, Lovoš, Házmburk, Děčín, Jirkov.

Trasu pro vás prošla Lucie Nachtigallová.

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí cestovatelé,

opět vás zveme do Teplic, kde už jeden výlet s tajenkou máme. A protože je velmi populární a ve městě je mnoho dalších krásných míst, tak jsme pro vás vytvořili ještě jednu trasu. Povede lesoparky a sady až na vrchol Doubravky. Povyprávíme si o sopkách, hvězdách a také o pohádkových postavách a páchnících. Co to je? Pojdte s námi na výlet a dozvíte se.

Výlet vznikl na objednání a s pomocí statutárního města Teplice, a je pro vás tedy zdarma! ☺

Dopis dětem

Ahoj, holky a kluci, představte si, že celý dnešní výlet probrouzdáte po zbytcích obrovské sopky. Naštěstí už nesoptí, ale některé její části si budete moci ohmatat a prohlédnout do posledních detailů. Kromě toho si budeme vyprávět o hradech, rytířích a pohádkových bytostech.

Stejně jako k našim ostatním výletům jste také k dnešnímu dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Pokud půjdete správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly. Umíte-li už psát, doplňte podle uhodnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte.

Mapa výletu

Doplňovačka

Zaparkujte někde poblíž **Zeyerova náměstí** a vydejte se ke **kostelu svaté Alžběty**. Budete překvapeni: Uprostřed teplické čtvrti Šanov se najednou ocitnete ve filmech o Harrym Potterovi. Skoro! Kostel svaté Alžběty totiž vypadá, jako by ho sem někdo přenesl z Anglie nebo severního Německa. Historie ovšem praví, že ho nechal postavit architekt Heinrich von Ferstel, který byl ve své době něco jako dnešní hvězda nebo celebrita. Chtěl, aby svatostánek vypadal jako z hlubokého středověku. I když ho stavěli až v 19. století. Proto se tomuto slohu říká novogotika.

Podíváme se na vstupní portál směrem od sochy Jana Nepomuckého. Tedy z té strany, kde není kostelní věž.

Najděte nad vchodem reliéf Ježíše, který něco podává svatému Petrovi.

1. Co podává Ježíš apoštolovi?

Nejzajímavější na celém kostele jsou červené cihly. Odborníci nás poučují, že se jim říká **režné zdivo**. Proč režné? Nesouvisí to se žitem, kterému se kdysi říkalo i *rež*, natož s přiléváním pálenky zvané režná. Nýbrž s tím, že slovo *režný* znamenalo také neopracovaný a tak podobně. V případě cihel tedy to, že je nikdo neohodil omítkou. Cihly ovšem musely být o to kvalitnější. Také díky tomu kostel i po více než sto padesáti letech vypadá pořád stejně.

Když se podíváte nahoru, uvidíte štíhlou věž, která měří přesně 50 metrů. To je skoro jako osmnáctipatrový dům. Takže ji v Šanově určitě nepřehlédnete.

Uvnitř chrámu jsou nádherná barevná okna, kterým se říká vitráže. Prý je vyrobili mistři v Tyrolsku. Když do nich zasvítí sluníčko, házejí sklíčka na podlahu barevná prasátka.

Kostel byl postaven hlavně proto, že do Teplic jezdilo na léčení čím dál víc hostů z celého světa a potřebovali místo, kde by se mohli v klidu pomodlit. Dnes je to jedna z nejchráněnějších památek ve městě. Díky skvělé akustice se v ní často konají koncerty. Znějí až magicky!

Jakmile si kostel prohlédneme, vyrazíme do parku za koněm. Odpočívá tady s kopýtkama nahoře přesně jako náš pejsek, když se spokojeně vyvalí po výletě v obývacím pokoji.

S koníkem se můžete vyfotit. Na házení kopýtek nahoru ale zapomeňte.

Původně jsme vám sice chtěli dát za úkol koníka napodobit a zapózovat jako on na zádech, jenže... Maminkám to nemůžeme udělat! :)

Od kobyly míříme k **Šanovské mušli**. Je to hudební pavilon, ale nikdo mu tak neříká. Milovníci hudby míří prostě a jednoduše do Mušle.

Cestou míjíme sochu našeho prvního československého prezidenta a také **jubilejní pomník Josefa II**. To je ten zdobný sloup. Najděte na něm hrozen vína a spočítejte jeho kuličky. Ten, komu je přesně tolik let, si může jako první vyzvednout další písmenko do tajeňky. A to na Mušli.

Hudební pavilon v Šanovských sadech byl postaven v roce 1969. Jeho tvar je navržen velmi rafinovaně: Aby fungoval jako dokonalé akustické zrcadlo. Zvuk se od betonové klenby odráží přímo k posluchačům v parku, takže je i něžná a nesmělá flétna slyšet až u vzdálených laviček.

Najděte na Mušli znak města Teplice.

2. Jakou část lidského těla na něm vidíte?

Hned vedle stojí **Hadí lázně**. Jsou v poněkud dezolátním stavu, tak moc nenakukujte. A také se pořádně dívejte pod nohy, abyste nešlipli na nějakého hada. :)

Budova těchto lázní byla postavena v roce 1796 na místě prohlubně s teplou vodou, která údajně přitahovala plazy a obojživelníky. Podle starých pověstí a historických zápisů se v okolí teplých pramenů, které tu vyvěraly, dříve vyskytovalo velké množství hadů, konkrétně užovek stromových. V teplé voděnce a vyhřátém okolí vyvěrajících vos se jim

velmi líbilo, a tak lidé začali prameni i budově říkat Hadí.

Léčily se zde hlavně kožní nemoci a nervové potíže. Uvnitř budovy se nacházely kamenné vany, do kterých přitékala léčivá termální voda přímo z pramene. Do nynější klasicistní podoby byla přestavěna v letech 1838 až 1839. Jako lázně už však bohužel nefunguje. Škoda. Žádnou vyrážku sice momentálně nemáme, ale nervy by se vycachtaly rády. Jak jste na tom vy?

Na konci parku za Hadími lázněmi přejdeme hlavní cestu. Nezamíříme však ke kruhovému objezdu, ale doprava. A vstoupíme do parku a ulice **Pod Doubravkou**. Budeme se držet zelné turistické značky.

Napravo míjíme žlutou **vilu Landhaus**, kterou za chvíli hezky uvidíme i z druhé strany. Sloužila jako luxusní penzion pro velmi bohaté lázeňské hosty. Postavena byla zřejmě v druhé polovině 19. století. Je zajímavá tím, že si ji pronajímala i tehdejší nizozemská královna.

Jak se jmenuje hlavní město Nizozemska? Mají tam stále královnu? Věděli by školáčky?

Najdete někde na budově notový zápis? A dokážete podle něj vyloudit nějaké zvuky? :)

Nalevo se zelená krásný secesní dům, ze kterého na nás křičí dvě obludy. Zatvařte se přesně jako ony. Vyceňte zuby a zkuste tak vydržet, než dojdete k rytířskému domu. Kdo se začne smát, musí se vrátit a pokusit se znovu splnit úkol. Kdo se tady chce chechtat ještě za týden, může ve výletu pokračovat tak jako tak. :) Ale dojet sem někdy znova samostatně.

Napravo stojí zvláštní stavba. Má věž a na věži jakoby další domeček. Trošku budí hrůzu, protože vypadá jako odkladiště neposlušných manželek a dospívajících dcerek. Aby nemohly prchnout.

Dům s rytířem, jak se vile také říká, si v roce 1900 jako své sídlo nechal postavit významný teplický architekt Gustav Adolf Jirsch. Moc si svého díla neužil, protože v roce 1909 v pouhých 37 letech zemřel. Celkový vzhled budovy je inspirován německou hradní architekturou, což dokládá i socha rytíře ve výklenku na rohu pětadvacetimetrové věže, na jejímž vrcholu „trůní“ prapodivná domečková hláska.

Právě u tohoto domu odbočte doprava, potom hned doleva. Jdeme po Kmochově cestě. Držíme se zelené turistické značky. A to až do cíle dnešního výletu.

Šlapeme vzhůru, ale nebojte, námaha bude stát za to.

Míjíme garáže, na kterých je namalovaný pán, který vám něco vzkazuje.

Jakou barvu má jeho čepice?

O kousek výše stojí altán s nádherně krouceným zábradlím. Najdete v kovových ornamentech srdíčko?

A jsme v lese. Lépe řečeno v sadech. **Janáčkových**. Jsou výletním a odpočinkovým místem, ze kterého je krásný výhled na lázeňské město. Zamilované páry mohou v sadech uzamknout svoji lásku na věčné časy na „zábradlí zamilovaných“.

Nás však více než lásky pod zámkem zajímají pohádkový les a rostlinstvo.

Na Kmochově cestě najdeme 11 pohádkových vyřezávaných dřevěných postaviček. V jejich blízkosti jsou cedulky s jednoduchými hádankami pro děti. V lese čekají drak, čert, vlk, kašpárek, Zlatovláska, vodník a další. Jedna od druhé nejsou dál než 30 až 50 metrů.

Jak se vám líbí? Která je nejhezčí?

Jdeme hledat kašpárka.

3. Jakou barvu má kašpárkova čepice?

Najděte draka. Je jich tady dokonce více. Čím se od sebe liší?

Zvolna pokračujeme po chodníku. Kdo první uvidí betonový kryt?

Hledáme dřevěnou sochu pana krále. Na čem sedí? A co drží v ruce?

4. Jak se jmenuje předmět, který král drží v levé ruce?

Je to ozdobná hůl vyrobená z drahých kovů, která odedávna slouží jako jeden z nejdůležitějších symbolů moci panovníka. Když ho král nebo císař drží v ruce, dává tím všem najevo, že má právo vládnout, vydávat zákony a rozhodovat o spravedlnosti ve své zemi. Je to v podstatě takové starodávné znamení autority, které král svírá v pravé ruce při těch nejslavnostnějších chvílích, jako je například korunovace.

Mineme čertíka. Můžete ho podrbat mezi rohy. A z kopečka se kolem plotu kutálíme do botanické zahrady.

Všimněte si divných malých značek s písmenkem P, které jsou velkými hřebíky brutálně zatlučeny do kmenů stromů. Potkáme jich dnes hodně a vůbec nechápeme jejich smysl. Třeba nám ho vysvětlíte vy.

Zelená značka nás vede doleva kolem **Botanické zahrady Teplice**. Dostanete se do ní vchodem o kousek dál.

Zřejmě ji založil kníže Clary-Aldringen. Od počátku 20. století byla využívána jako městské zahradnictví. Původní skleníky sloužily zejména lázním, aby bylo kde řezat květy do váz. A kde zazimovat palmy. V březnu 1975 byly skleníky zrekonstruovány a otevřeny veřejnosti jako botanická zahrada. Jejím hlavním úkolem je nyní vytvářet a uchovávat vědecké sbírky rostlin z celého světa. Výstavní skleníkový areál je rozčleněn do čtyř klimaticky různých částí. Najdete tu xerický, tropický, subtropický a skalničkový skleník. Venkovní část o rozloze asi půl hektaru nabízí rozsáhlé skalky a záhony s trvalkami, které kvetou od jara až do podzimu. Velmi zajímavou částí je takzvaný křížovkářský záhon, kde děti mohou na vlastní oči vidět rostliny, jejichž jména znají z tajenek, ale možná nevědí, jak vypadají – například kolu, mýdelník nebo různé druhy koření.

Mineme řadu stromů, které mají kořeny podepřené kameny, aby nespadly. No, moc bezpečně to nevypadá. Raději pádíme dál. Zakroučíme to mezi garáže – opět doleva. Zelená značka nás vede k dalším zajímavým místům. A dotáhne nás skoro až na vrchol Písečného vrchu.

Vidíte barevné lavičky a stolečky? A vidíte jezírko? Jdeme si k tabuli pro další písmenko.

Písečný vrch je součástí jedné z největších sopečných struktur v Evropě. Jmenuje se teplicko-altenberská kaldera. Fuj, to je ale krkolomný název. V podstatě jde ovšem o propadlý vrchol prastaré supersopky. Takže sopečná superdíra by taky odpovídala.

I když se vrch jmenuje Písečný, není z písku. Jméno dostal podle toho, že se zde dříve těžil a drtil porfyr, což je sopečná hornina. Aby se pak používal právě jako náhrada písku při stavbách nebo se s ním vysypávaly cestičky. V archivech města se dočtete, že se zde kámen těžil v malých lomech, které jsou dnes už zarostlé nebo zasypané. Díky nim má ale kopec jedinečný tvar. Pozůstatkem jednoho z lomů je i jezírko pod vyhlídkou.

Najděte na tabuli fotky vzácných živočichů, kteří zde žijí. Poznáte je všechny?

Hopky, hupky, je tu i skokan. Zjistěte, jak se jmenuje druhovým jménem.

5. Doplňte: Skokan

Tato žába tráví většinu roku na souši v lesích, na loukách nebo v zahradách, kde loví hmyz, pavouky či slimáky. (Ňamky, ňamky, dostali jste hlad?) Jsou to jedni z prvních otužilců, které můžete u rybníků a tůní slyšet. Jejich skřehotání není příliš hlasité, zní spíše jako hluboké mručení. Samice kladou vajíčka v nápadných rosolovitých shlucích, které plavou na hladině. Obsahují stovky černých teček, ze kterých se později vylíhnou pulci. Zajímavé je, jak skokan přečkává zimu. Protože je to studenokrevný živočich, jeho tělesná teplota závisí na okolí. Zimu tráví ve stavu strnulosti. Buď je zahrabaný v zemi v listí a dírách, nebo na dně nezamrzajících potoků a tůní, kde dýchá kůží. (Kdyby nás nebavilo sáňkování a stavění sněhuláků, taky bychom tak rádi trávili zimy. Určitě bychom ušetřili za topení!)

Naučná stezka nás vede ke vzácné žíle. Není to však žíla, kterou by proudila krev. Je v ní úplně něco jiného. Hornina!

Pošťouráme se nyní v historii.... A to v té opravdu nejvzdálenější.

Málokdo ví, že Teplice leží uvnitř kráteru naší největší sopky – teplicko-altenberské kaldery, která soptila před více než 300 miliony let. (Už jsme si o ní říkali.) Představte si to tak, že hluboko pod zemí byla kdysi dávno obrovská nádrž s rozžhaveným tekutým kamením. Taková hodně horká kaše, které se říká magma. Tohle magma se snažilo dostat nahoru

na povrch. Ale ne vždycky se mu to povedlo s takovým ohňostrojem a rachotem, jaký známe, když se rozparádí nějaká sopka.

Někdy se stalo, že když byla v zemské kůře prasklina nebo trhlina, magma se do ní pod velkým tlakem vtláčilo... Jenže už tam uvízlo a pomalu ztuhlo. Tím vzniklo něco, čemu geologové říkají žíla. Je to v podstatě taková svislá nebo šikmá deska ztuhlé horniny, která vypadá, jako by prořezávala ostatní okolní kameny.

My se na ni jdeme podívat. Říká se jí **žulový porfyr**. Jak už víme, porfyr je hornina. Vypadá trochu jako stracciatella nebo biskupský chlebíček. Když se podíváte zblízka, uvidíte v něm jasně ohraničené větší krystaly (třeba růžové nebo bílé obdélníčky), které jsou zamíchané v jemnější, jednobarevné hmotě. Jak se to přihodilo? Velké krystaly začaly v magmatu vznikat už v hloubce, a tak měly na spojování dost času. Zbytek magmatu se ovšem dostal blíž k povrchu rychleji, takže jen stačil před ztuhnutím krystaly „obalit“. Vlastní krystalizaci nestíhal.

Najděte cedulku s názvem *Geologie*.

6. Doplňte slovo ze začátku textu: Ve velkém a

Žíla v Teplicích je unikátní tím, že je obrovská. Táhne se desítky kilometrů a tvoří základ celého Krušnohorského pohoří v okolí. Je tak pevná, že se na ní dokonce stavěly hrady. Třeba taková Doubravka, jak za chvíli uvidíme.

V Teplicích je navíc důležitá, protože v jejích prasklinách hluboko v zemi koluje a ohřívá se voda, která pak vyvěrá v lázních jako léčivé prameny. Město je lázeňstvím proslavené po celé Evropě.

Ťapeme dál. Nad sebou už vidíme hvězdárnu.

Kdo pod ní jako první najde **pomník** věnovaný letcům USA, kteří v okolí Teplic zahynuli při leteckých bitvách v letech 1944 až 1945?

Dne 21. července 1944 došlo v blízkosti Teplic k leteckému střetu. Skupina amerických bombardérů se vracela z náletu na rafinerii v Záluží u Mostu, když se jeden zasažený stroj stal neovladatelným. Během padání narazil do jiného letounu. Obě letadla se po vzájemné srážce zřítily k zemi nedaleko Teplic. Jeden stroj dopadl pod Písečný vrch, druhý u tehdejší továrny Zeiss-Werke. Následky byly tragické. Většina letců z obou posádek zahynula přímo ve vzduchu nebo při havárii. Památník byl na tomto místě vztyčen, aby uctil památku všech amerických letců, kteří položili své životy během válečných operací nad naším územím.

Ještě pár metrů... A jsme u **hvězdárny**.

Budova má dvě kopule o průměru 5 metrů, které jsou otočné. Hvězdárna spolupracuje se školami a pořádá pro ně přednášky. Pro veřejnost jsou připravována denní a večerní pozorování. Návštěvu vřele doporučujeme. Denní akce se zaměřují především na Slunce a děje, co na něm probíhají. Večerní vám přiblíží Měsíc, planety, hvězdokupy, mlhoviny, galaxie a dalších zázraky vesmíru.

Hvězdárna se otevírá i při mimořádných úkazech, jako jsou například zatmění Slunce i Měsíce, jasné komety či meteorické roje. Občas se pozoruje i ze zahrady a střešní terasy.

7. Jak se jmenuje největší planeta Sluneční soustavy?

Znáte nějakou pohádku o hvězdách a slunci?

My si vzpomněli hned na tři. Co vy? Kdo si nevzpomene ani na jednu, musí udělat tři dřepy. :)

(Kdo tady neumí říkat ř? Na logopedii naše výlety nevedou...)

Vzpomínejte, my počkáme...

V české pohádkové tradici hrají nebeská tělesa velmi důležitou roli. Často vystupují jako mocné bytosti, které hrdinům pomáhají nebo zkoušejí jejich odvahu. Mezi nejznámější patří klasický příběh *O Slunečníku, Měsíčníku a Větrníku*, který proslavil i filmový přepis s názvem *Princ a Večernice*.

Známa je také pohádka *Tři zlaté vlasy děda Vševěda*. Děd Vševěd je zde vlastně samo Slunce, které se ráno rodí jako dítě, přes den dospívá a večer se vrací k matce jako starý muž. Jeho zlaté vlasy symbolizují sluneční paprsky, které obsahují

veškeré vědění světa. Hrdina Plaváček musí tři z nich získat, aby obstál v životní zkoušce.

Velkým hitem se stala filmová pohádka *O vánoční hvězdě*. Tento příběh je výjimečný tím, že hvězdy zobrazuje jako bytosti žijící v nebeském světě, které se mohou dostat na zem jen tehdy, když ztratí svůj jas. Hvězda Denička, hlavní hrdinka, spadne na zem a s pomocí vesnického učitele se snaží vrátit na oblohu. Odvážili byste se něco takového chtít po své paní učitelce nebo učiteli? Zkuste to. Ale nedivte se, když vás pošle přinejlepším za školním psychologem...

Do této hvězdné sbírky patří i postavy z pohádky *O dvanácti měsíčkách*. Sice v ní měsíce představují spíše kalendářní období, ale v podstatě jsou úzce spjaty právě s Měsícem a jeho zmenšováním a přibýváním až do podoby úplňku. Tahle kratochvíle luně trvá 29,53 dne, což tak nějak od oka odpovídá normálním kalendářním měsícům.

Na jižním svahu kopce rostou vzácné teplomilné rostliny, kterým se daří právě na vyvěřelých horninách, co přes den lépe než jiné „nabírají“ teplo ze slunce. Fungují malinko podobně jako kamna akumulčky nebo třeba solární světélka, co je máte zapíchlé v záhonu.

Valíme se po zelené turistické značce z kopce jako Rolling Stones. Spíš rychleji, protože jsme asi mladší. Před námi je náš další cíl – ještě o něco vyšší kopeček. Ale ničeho se nebojte, to zvládneme!

Písečný vrch byl v časech křídly, kdy velkou část Čech zalilo moře, po dlouhou dobu ostrovem. Vytrvale ho „fackoval“ příboj, což vedlo k tomu, že se na skaliscích čnicích z moře držely různé ústřice a další živočichové příbojové zóny. Jejich zkamenělé ulity je možné na Písečném vrchu nalézt dodnes. Tak se pořádně dívejte kolem sebe. Že vám ústřice nejedou, protože podobnou žoužel odmítáte vsunout do úst? Žádné obavy, na teplických byste si vylámali zuby.

Také se můžete podívat nalevo na sad a říct nám, jaké ovocné stromy vidíte. :)

Najdete stromky, které zde vysadila školka? Nebo *Čaj života*?

Asfaltka nás vede k domům a také na kraj lesa, kde na nás čeká další naučná tabule.

Narazíte v asfaltu na bílý pruh, do kterého se podepsali Kuba a Petr? :)

Z geologického hlediska je podobně jako Písečný vrch Doubravská hora pozůstatkem sopečné činnosti. Podle odborných map se jedná o znělcový kužel, který vznikl v období třetihor. Víte, jak vypadá kužel? Trochu jako kuželka bez hlavičky. Nebo bezhlavý panáček ze „člobrda“.

Znělec je velmi zajímavá hornina, která při poklepu kladívkem nebo jiným kamenem jasně zvoní – zní. Kvůli tomu se i jmenuje, jak se jmenuje. Kopeček, který vám možná připadá úplně „obyč“, vznikl tak, že husté magma neproteklo až na povrch jako láva, ale vytlačilo nad sebou zemský povrch do tvaru vysoké kupy. A uvnitř utuhlo. Jako kdyby krtek začal vyrábět krtinu, ale hodně rychle si to rozmyslel.

Svahy jsou porostlé vzácnými dubovými a bukovými lesy, které daly hoře její jméno. Celá lokalita je zapsána jako významný krajinný prvek. Z pohledu botaniky jsou na Doubravce nejcennější suťové lesy a skalní stepi. Roste tu například lilie zlatohlavá, což je jedna z našich nejkrásnějších a zákonem chráněných květin. Neznáte ji? Má květy s lístky stočenými dozadu, takže trochu vypadá jako turecký turban. Na skalách a prosluněných stráních můžete na jaře vidět rozkvétat tařiči skalní, která vytváří zářivě žluté koberce. Nebo bělozářku větevnatou. Její jemné bílé kvítky připomínají hvězdičky rozaseté v trávě. Rostou zde také různé druhy vzácných kapradin, kterým se daří ve stínu starých hradeb a v puklinách čedičových skal.

Co se týče živočichů, Doubravka je doslova rájem milovníků hmyzu. Je to jedno z mála míst v severních Čechách, kde žije kriticky ohrožený brouk páchník hnědý. Už podle jména sice moc nechápeme, proč je tak milovaný, ale broukologové to asi mají s láskou nastavené jinak.

Zjistěte na jedné z tabulí, jak se páchník řekne latinsky – tentokrát nás zajímá jeho druhé (druhové) jméno.

8. Jak se řekne páchník hnědý druhovým jménem latinsky?

Stoupáme po zelené značce lesem doprava. Asi po 200 metrech narazíme na pěšinu, která nás přivede ke žluté značce. Stezka je vyšlapaná, a proto dobře viditelná.

Než se dostaneme na asfaltovou cestu, můžeme si o našem oslavovaném broučkovi něco říci.

Víte, jak vypadá páchník?

Páchník hnědý je poměrně velký a robustní brouk, který dorůstá délky kolem tří centimetrů. Má velmi charakteristický vzhled, díky kterému si ho nemůžete splést s jinými běžnými druhy. Jeho tělo má plochý tvar a je zbarveno do tmavě hnědé až černohnědé barvy s jemným kovovým leskem. Na první pohled působí velmi pevným a obrněným dojmem. Většinu svého života tráví v dutinách starých stromů. Jméno dostal podle zvláštní vůně připomínající vyčíněnou kůži nebo meruňky, kterou vydávají dospělí samci.

Už jste na asfaltové cestě? Vidíte žlutou značku? Tak to je super! Jdeme po ní do kopce doprava.

Dalším vzácným obyvatelům zdejších strání je roháč obecný, náš největší brouk. Toho si nespletete: Jeho samci mají kusadla připomínající jelení parohy. V korunách starých dubů a buků můžete zahlédnout také krasce nebo tesaříky. Jsou důkazem, že je les na Doubravce velmi starý a zdravý.

Vzpomínali jsme, zda se nám z mozečků nevynoří nějaká hmyzí písnička, kterou bychom si mohli zapět. A jednu pro vás máme.

Znáte Pučmelouda? Je z večerničku o včelích medvídcích a určitě tady také někde bydlí.

Tak jsme čapli Pučmelouda,

že se trochu nestydí.

Samý podfuk, samá bouda,

pochytil to od lidí.

Dělá hmyzu ostudu,

zavřeme ho do sudu,

do sudu, do sudu, do sudu, do sudu.

Tam si asi nějaký čas pobudu.

Mineme první zbytky hradeb, stočíme se doleva... A za chvíli budeme na vrcholu.

Najdete v betonu asfaltové řapky? :)

Doubravská hora s hradem Doubravka, který se od nepaměti tyčí nad Teplicemi, je nepřehlédnutelným očkolapem zasazeným mezi Krušnými horami a Českým středohořím. Věděli byste, jak se jmenují jejich nejvyšší vrcholy? Jeden začíná na písmeno K a druhý na M.

Hrad Doubravka byl postaven před více než pěti sty lety pánem, který se jmenoval Jan Ilburk z Vřesovic. Byl vnukem slavného husitského vojevůdce a chtěl mít místo, které by vypadalo vznešeně a zároveň chránilo jeho rodinu a majetek. (Což by chtěl každý, ale ne každý na to má.) Hlavním účelem stavby bylo sloužit jako bezpečné rodové sídlo, odkud mohl šlechtic ovládat okolní vesnice a dohlížet na krajinu kolem Teplic.

Hrad stojí na vysokém kopci, což je z hlediska obrany skvělé. Z hradeb byl totiž perfektní výhled do všech stran, takže strážé včas spatřily každého blížícího se nepřítele. Postupem času se ze sídla stala velmi silná vojenská pevnost s tlustými zdmi a věžemi, které měly odolat i střelbě z děl.

Vstupujeme do areálu. Můžeme si tu prohlédnout jednu jedinou zeď, která tady ze středověku zbyla. Proč a kdo hrad zboural?

Pevnost byla tak pevná, až z ní dostal strach i samotný císař. Během válek se totiž ukázalo, že když hrad obsadí nepřátelské vojsko, je velmi těžké ho dobýt zpět. Proto bylo později nařízeno hrad částečně zbourat, aby ho už žádní nepřátelé nemohli využívat jako úkryt. To, co dnes na kopci vidíte, jsou zčásti staré zříceniny a zčásti novější budovy, které tam lidé později přistavěli pro turisty a výletníky.

Jdeme se tedy teď podívat na tu novější část. Zeď je zde pokryta různými erby.

9. Opište název města znaku vpravo dole.

Celý areál hradu obejděte a dobře si ho prohlédněte.

V letech 1884 až 1885 zde nechal teplický kníže Clary-Aldringen vystavět pseudogotickou imitaci hradních budov, která sloužila jako výletní restaurace. Do původní výše byla vystavěna západní věž hradu, která sloužila jako rozhledna. Od padesátých let dvacátého století patřil hrad státu. Tehdy se také ustálil jeho název Doubravka.

Od sezony 2023 je na hradě muzeum se soukromou sbírkou stovek replik různých zbraní a zbrojí sběratele Tomáše Oplta. Je toho fakt hodně, protože Tomáš sbírá od svých devíti let. Zájemci uvidí ustrojení a zbraně válečníků od pravěku po současnost.

Uvidíte zde zbroj gladiátora, římského legionáře i středověkého zbrojnoše. Vystavena je stovka různých mečů, palné zbraně od těch prvních až po ty moderní. Mezi největší zajímavosti pan Oplt počítá zbroj japonského samuraje. Zbrojnice je otevřena každý víkend, v hlavní turistické sezoně i v týdnu.

Důležitou technickou zajímavostí je, že od roku 1960 využívají vrchol hory radioamatéři. Dnes je hrad Doubravka sídlem organizace AVZO, která se stará o údržbu areálu a provozuje zde vysílací středisko. A abychom nezapomněli, můžete se zde také ubytovat. Kdo do toho jde? My ne, my musíme domů.

Vrátíme se před hrad a vyhledáme rozcestník s názvem *Doubravka (hrad)*.

Zjistěte z cedulky, v jaké jste nadmořské výšce. Sečtěte všechny číslice nadmořské výšky.

10. Napište výslednou číslici.

Naučná stezka nás vede z kopce. Po pár metrech narazíme na poslední dnešní naučnou tabuli. Najděte fotku nerostu, který se latinsky označuje *fonolit*. Už jsme o něm dnes mluvili.

11. Jak se nerost řekne česky?

Víme, že už jste unavení. To přežijete, protože z kopce – a jinak už to nebude – se jde skoro samo. :)

Než se dostanete do cíle, máme pro vás vyprávění na závěr. Vztahuje se k vyluštěné tajence, kterou máte v ruce.

Na vrchu Doubravka bylo v dávných dobách posvátné místo, kde byli uctíváni bohové. Žila tu však také zlá čarodějnice, která strašlivým křikem odháněla zvěř a uhranula a zabila každého, kdo zabloudil do okolních lesů. Jednoho dne se na horu vydal statečný zvědavý rytíř. Čarodějnice použila všechny své síly, aby ho přemohla. Strhla se obrovská bouře, která shazovala z hory kameny tak velké, že po nich dodnes zůstaly na svahu prohlubně. Rytíř se však nezalekl a nakonec se mu podařilo kopím strhnout čarodějnici dolů. A to tak rychle, že snad ani nestačila nastartovat koště. Takže si nabíla... Všechno! Nejen ústa.

Na velkém křemencovém balvanu, který leží na úpatí hory u silnice mezi Teplicemi a Drahkovem, jsou vidět tři hluboké rýhy nebo žlábků. Podle pověsti jsou to otisky ježibabinych drápů, které se do kamene zaryly, když ji rytíř svrhl z hory dolů a ona na tento balvan dopadla. (Není sice známo, zda jde o drápy z rukou nebo nohou, protože pád nebyl v čase bez mobilů zdokumentován, ale hloubka průniku do nerostu dokazuje, že to musela být pořádná šlupka.) V minulosti se tomuto místu říkalo Hexenstein, což němčině znamená Kámen čarodějnice. Dříve byl dokonce chráněn jako historický orientační bod.

Druhým důkazem, že zde došlo k souboji s temnými silami, jsou svahy hory. Během souboje s rytířem čarodějnice chrlila oheň a plivala na reka pálivé sliny. Tam, kam dopadly, prý v zemi a ve skalách zůstaly podivné díry a otvory, které jsou tam vidět dodnes. Půjdete je hledat? My asi ne, protože už nás bolí nožičky. A nemůžeme jet po každém flusu jako slepičky.

Žlutá turistická značka nás vede do Doubravické ulice, která přechází do ulice Pod Doubravou. Tady můžete v případě zájmu nasednout na autobus a do cíle výletu se popovést. Nebo můžete jít kilometr pěšky po zelené turistické značce. Cestou uvidíte nádherné vily a vyjdete u Rytířského domu.

K Hadím lázním je to tedy jen pár minut jízdy autobusem nebo 15 minut pěšky.

